

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 77/20
Luksemburg, 25 czerwca 2020 r.

Wyrok w sprawie C-24/19
A i in. / Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het
departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen

Rozporządzenie i okólnik, które określają ogólne warunki wydania pozwolenia na budowę w celu wzniesienia i eksploatacji turbin wiatrowych, same muszą podlegać wcześniejszej ocenie wpływu na środowisko

W wyroku w sprawie A i in. (Turbiny wiatrowe w Aalter i Nevele) (C-24/19) ogłoszonym w dniu 25 czerwca 2020 r. Trybunał, orzekający w składzie wielkiej izby, wypowiedział się w przedmiocie wykładni dyrektywy 2001/42 dotyczącej oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko¹, przedstawiając istotne wyjaśnienia odnośnie do środków podlegających ocenie przewidzianej w tej dyrektywie, a także odnośnie do konsekwencji wynikających z braku oceny.

Wniosek o dokonanie wykładni skierowano do Trybunału w ramach sporu między osobami mieszkającymi w bezpośrednim sąsiedztwie terenu położonego w pobliżu autostrady E40 na obszarze gmin Aalter i Nevele (Belgia), na którym to terenie przewidziano budowę farmy wiatrowej, a Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen (regionalnym urzędnikiem ds. urbanistyki w departamencie zagospodarowania przestrzennego Flandrii, wydział Flandrii Wschodniej, Belgia) w przedmiocie decyzji tego organu o udzieleniu pozwolenia na budowę w celu wzniesienia i eksploatacji pięciu turbin wiatrowych („sporne pozwolenie”). Wydanie spornego pozwolenia w dniu 30 listopada 2016 r. uzależniono w szczególności od spełnienia pewnych warunków określonych w przepisach rozporządzenia rządu flamandzkiego oraz w okólniku dotyczącym wznoszenia i eksploatacji turbin wiatrowych.

Na poparcie skargi mającej na celu uchylenie spornego pozwolenia wniesionej do Raad voor Vergoeding van schade (sądu orzekającego w przedmiocie sporów dotyczących pozwoleń na budowę, Belgia) („sąd krajowy”) skarżący wskazali w szczególności na naruszenie dyrektywy 2001/42 ze względu na to, że rozporządzenie i okólnik, na podstawie których wydano pozwolenie, nie zostały poddane ocenie wpływu na środowisko. Organ, który wydał sporne pozwolenie, uznał natomiast, że omawiane rozporządzenie i okólnik nie powinny być przedmiotem takiej oceny.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał przypomniał, że dyrektywa 2001/42 obejmuje plany i programy, jak również ich modyfikacje, które są przygotowywane lub przyjmowane przez organ państwa członkowskiego, jeśli są one „wymagane przez przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne”². Ponadto dyrektywa ta uzależnia obowiązek poddania konkretnego planu lub programu ocenie wpływu na środowisko od warunku, że plan lub program, o których mowa w tym przepisie, mogą mieć znaczący wpływ na środowisko³.

W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o pojęcie „planów i programów wymaganych przez przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne”, Trybunał orzekł, że pojęcie to obejmuje rozporządzenie i okólnik, które przyjął rząd jednostki sfederowanej państwa członkowskiego i które oba zawierają różne przepisy dotyczące wznoszenia i eksploatacji turbin wiatrowych.

¹ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. 2001, L 197, s. 30).

² Artykuł 2 lit. a) dyrektywy 2001/42.

³ Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/42.

Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika bowiem, że za „wymagane” w rozumieniu i do celów stosowania tej dyrektywy należy uznać plany i programy, których przyjęcie jest uregulowane w krajowych przepisach ustawowych lub wykonawczych określających organy właściwe do ich przyjęcia oraz procedurę ich przygotowania⁴. Tak więc środek należy uznać za „wymagany”, jeżeli podstawą prawną uprawnienia do jego przyjęcia jest tego rodzaju przepis, nawet jeśli faktycznie nie istnieje żaden obowiązek przyjęcia wspomnianego środka⁵.

Trybunał, do którego sąd krajowy i rząd Zjednoczonego Królestwa zwróciły się o zrewidowanie tego orzecznictwa, podkreślił przede wszystkim, że ograniczenie przesłanki określonej w art. 2 lit. a) tiret drugie dyrektywy 2001/42 wyłącznie do „planów i programów”, których przyjęcie jest obowiązkowe, mogłoby nadać temu pojęciu marginalny zakres i nie pozwałoby na zachowanie skuteczności tego przepisu. Trybunał stwierdził bowiem, że zważywszy na różnorodność sytuacji i heterogeniczność praktyk organów krajowych, przyjmowanie planów lub programów oraz ich modyfikacje często nie są ani nakazane w sposób ogólny, ani pozostawione w całości uznaniu właściwych organów. Ponadto wysoki poziom ochrony środowiska, jaki ma zapewnić dyrektywa 2001/42, poddając ocenie wpływu na środowisko plany i programy, które mogą mieć znaczący wpływ na środowisko, odpowiada wymogom traktatów oraz Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony i poprawy jakości środowiska⁶. Tymczasem realizacja takich celów mogłaby być zagrożona przez wykładnię zwięzającą, która pozwałaby państwu członkowskiemu na uchylenie się od obowiązku przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko poprzez odstępianie od ustanowienia przepisów przewidujących obowiązek przyjęcia planów lub programów. Wreszcie Trybunał wskazał, że szeroka wykładnia pojęcia „planów i programów” jest zgodna ze zobowiązaniami międzynarodowymi Unii⁷.

Trybunał zbadał następnie kwestię, czy rozpatrywane rozporządzenie i okólnik spełniają przesłankę przewidzianą w art. 2 lit. a) tiret drugie dyrektywy 2001/42. W tym względzie wskazał on, że rozporządzenie przyjął rząd flamandzki, jako władza wykonawcza belgijskiej jednostki sfederowanej, na podstawie upoważnienia ustawowego. Ponadto okólnik, którego celem jest ograniczenie uprawnień dyskrecyjnych właściwych władz, również pochodzi od rządu flamandzkiego i zmienia przepisy tego rozporządzenia, rozwijając je lub wprowadzając od nich odstępstwa, z zastrzeżeniem ustaleń, jakich powinien dokonać sąd krajowy w odniesieniu do jego dokładnego charakteru prawnego i jego dokładnej treści. W związku z tym Trybunał stwierdził, że rozporządzenie i – z zastrzeżeniem tych ustaleń – okólnik wchodzą w zakres pojęcia „planów i programów”, ponieważ należy je uznać za „wymagane” w rozumieniu dyrektywy 2001/42.

W drugiej kolejności, jeśli chodzi o kwestię, czy rozporządzenie i okólnik należało poddać ocenie wpływu na środowisko na podstawie dyrektywy 2001/42 ze względu na to, że mogą one mieć znaczący wpływ na środowisko, Trybunał orzekł, że oba te akty, które zawierają różne przepisy dotyczące wznoszenia i eksploatacji turbin wiatrowych, w tym środki odnoszące się do rzucania cienia, bezpieczeństwa i norm hałasu, zaliczają się do aktów, które powinny być przedmiotem takiej oceny.

W tym względzie Trybunał stwierdził, że przepisy rozpatrywanego rozporządzenia i okólnika dotyczące wznoszenia i eksploatacji turbin wiatrowych mają znaczenie i zakres wystarczająco istotne dla określenia warunków, jakim podlega wydanie pozwolenia na wzniesienie i eksploatację farm wiatrowych, które to projekty mają niezaprzeczalny wpływ na środowisko. Trybunał wyjaśnił, że takiej wykładni nie może podważyć szczególny charakter prawny okólnika.

W trzeciej kolejności, w odniesieniu do możliwości utrzymania w mocy skutków tych aktów i pozwolenia, wydanych z naruszeniem dyrektywy 2001/42, Trybunał przypomniał, że państwa członkowskie mają obowiązek usuwania sprzecznych z prawem skutków takiego naruszenia prawa Unii. Trybunał podkreślił, że z uwagi na wymóg jednolitego stosowania prawa Unii jedynie

⁴ Wyroki Trybunału: z dnia 22 marca 2012 r., Inter-Environnement Bruxelles i in. (C-567/10, pkt 31); z dnia 7 czerwca 2018 r., Thybaut i in. (C-160/17, pkt 43); z dnia 12 czerwca 2019 r., Terre wallonne (C-321/18, pkt 34).

⁵ Wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 2018 r., Inter-Environnement Bruxelles i in. (C-671/16, pkt 38–40).

⁶ Artykuł 3 ust. 3 TUE, art. 191 ust. 2 TFUE i art. 37 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

⁷ Wynikającymi w szczególności z art. 2 ust. 7 Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo (Finlandia) w dniu 26 lutego 1991 r.

on może, w drodze wyjątku oraz kierując się nadrzędnymi względami interesu ogólnego, tymczasowo zawiesić wywierany przez prawo Unii skutek w postaci uchylenia przepisów prawa krajowego sprzecznych z prawem Unii, o ile uregulowania krajowe upoważniają sąd krajowy do utrzymania w mocy niektórych skutków takich aktów w ramach zawisłego przed nim sporu. W konsekwencji Trybunał orzekł, że w sytuacji takiej jak w omawianej sprawie sąd krajowy może utrzymać w mocy skutki rozporządzenia i okólnika, jak również wydanego na ich podstawie pozwolenia, jedynie wówczas, gdy prawo krajowe pozwala mu na to w ramach zawisłego przed nim sporu, w przypadku gdy uchylenie tego pozwolenia mogłoby mieć znaczący wpływ na zaopatrzenie w energię elektryczną państwa członkowskiego, w tym przypadku Belgii, i jedynie przez okres ściśle niezbędny do usunięcia tej niezgodności z prawem, co powinien ocenić w razie potrzeby sąd krajowy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793